

Latweefchu Urwifes.

Nr augstas Gewefchanas = Kummiffiones sinnu un nowehleschanu.

Nr. 27. Zettortdeenâ zschâ Zuhli 1830.

Pawehleschana

Z a h s **K e i s e r i f f a s** **G o h d i b a s**,
ta Patwaldineeka wiffas Kreerwu semmes 1c. 1c. 1c.,

^{no}
Kurfemmes Gubernementes Waldischanas,
iffatram par sinnaſchanu.

Kad no ta augsta Generalgubernatora pahr tahm austruma juhra Gubernementehm, Generalleitnanta 1c. Baron von der Pahlen ta wiffaugstaki apstiprinata noſazzifchana tahs Ministeru kommitetes no 21mas Janwara deenas schi gadda schein atlaiffa tappuffi, kahdâ wiffâ wiffi meſcha noſeegumi kaſ zaur pahrdohſchanu tahs ſagtas mallas us pilſſehtahm noteek, irr aifſargajami, tad ta Kurfemmes Gubernementes Waldifchana irr ſpreeduffi, wiffem par sinnu un wehranemſchanu ſchein fluddinaht:

- 1) ka wiffâs pilſſehtâs tâ kâ arri Zelgawâ tohp wehrâ liktâ, ihpaſchuſ platschuſ buhs eerahdiht, fur ta no ſemneekem us pilſſehtu weſta malka tohp pahrdohſta;
- 2) ka wiffem ſemneekem, kaſ pilſſehtâs malku us tirgu webd, pehz tahs Kurfemmes meſcha likkumu-grahmatas nod. II. S. 15 ſihmes waijaga, woi no Krohna meſchafungeem woi no dſimtsmuischu waldineekem, kâ iffurra malka woi no Krohna, woi no dſimtsmuischas meſcheem nahk, fur eekſhâ buhs ſtahweht, kahdâ deenâ ſchahs ſihmes irr dohtas un no kahdas ſurtes ta malka irr;
- 3) tahm pilſſehtu polizeiehm zeeti us to irr jaranga, ka ta preekſchminneta noſazzifchana tohp wehrâ likta, teem us tirgu nahkameem ſemneekem tahs atneſtas ſihmes irr janonem un teem zittas us weenu deenu geldigas jadohd;
- 4) tahduſ ſemneekuſ, kaſ beſ tahdahm ſihmehm malku pehz pahrdohſchanas us pilſſehtu webd, buhs ap-turreht un pilſſunga teefai us tahtaku izmeſleſchanu nodoh, fur tad prett tahdeem pehz ta preekſchraſta tahs peeminnetas S. 15 nod. II. tahs Kurfemmes meſcha likkumu-grahmatas tohp turrehts;
- 5) pehz tahs ihpaſchas noliffchanas ta wiffaugstaki apstiprinata noſpreeduma tahs Ministeru kommitetes dabbu tas, kaſ ſemneeku atrohn, kaſ beſ preekſchraſtitas ſihmes, malku pehz pahrdohſchanas us pilſſehtu webdis, to treſchu dalku tahs peedſennamas ſtrahpes naubas; tomehr ſchi noliffchana tikfai us weenu gaddu no ſchihſ deenas irr geldiga, jo pehz pabeigta gadda zittada noliffchana ſagaidama;
- 6) pehz nahkofchas ſeemas noeſchanas, prohti Urwila mehneſi 1831ma gadda wiffahm pilſſehtu polizeies un pilſſunga teefahm ſchâi Waldifchanai rapportus par to buhs eefuhtht, kaſ zaur to preekſchraſtu iſdarrichts un woi pehz iffatras pilſſehtas ihpaſchas waijabisas wehl zitti preekſchraſti ne buhtu jadohd.

Zelgawas pilli 7tâ Zuhni 1830.

(G. W.)

Kurfemmes Ziwilgubernators E. von Drevern.

F. von Klein, Waldifchanas rahts.

F. Ebeling, Waldifchanas rahts.

H. Weitler, Waldifchanas rahts.

W. Diederichs, Waldifchanas affeffers.

Wolſchwing, Waldifchanas ſittehrs.

(Nr. 4830.)

No Zelgawas.

20tâ Zuhni deenâ pulkſten 8 wakkarâ muhsu wiffuſchehliga Semmes mahſte ta Keiſerene Alexſandra Weodorowna no Waſſchawas atpafkal braufdama libhs ar Samu augſtu brahli, to

Prufſchu Rehnina prinzi Kahrlu, muhsu pilli nokahpe un ohtrâ deenâ pulkſten 8 no rihta atkal us Pehterburgu aifbrauze. Wiffi eedſihwotaji ar leelu gawileſchanu Winnu prettim nehme un wiffas pilſſehtas namini ar dauds preekſch

lohgeem eelippinatahm swezzehm, bet wifswairak tas muifchneeku nams (kasino), tee nammi pee Drifses (esara) mallas un tas gimnafiums lihds augftakam tohrna gallam ar elhes swezzehm jo gaischi fpihdeja un it brangi bij usfkattijami.

21mâ Zuhni deenâ pulksten 5 pehz pufesdeenâs arridsan muhsu wiffufchehligais Rungs un Keifers no Warschawas scheid atnahze, bet jau preefch Unneswahrteem tohs tur gaididamus firus likke eejuhgt un tiffai zaur muhsu pilsehtu zaurbrauze.

No Dohrbes 18tâ Zuhni m. d.

Mehs ar swehtu preeku un gawilefchanu Deewu effam teikufchi, kas mums to 13tu Zuhni mehnescha deenu lizzis peedsihwoht. Muhsu draudses fa-eefchana bija leela, un basniza itt kohfchi ar kohfu farreem un ar pukku fawihjahm ispuhchfota. Altaris un Kanzele ar dauds swezzehm bija isgohdati, un tai gaischumâ un jaukâ pukku apgehrbâ fpoihchi fpihdeja ta apselitita Kristus bilde, kas preefch kahdeem gaddeem no mihligahm rohkahm muhsu basnizai eedahwata. Dauds laudim fpreddiku klaufohht no ta tizzibas gaischuma, kas muhsu fadraudfeschanaï kamehr 300 gaddi irr usturrehts, in turklaht to Kristus bilbi tahdâ fpoihchumâ zeltu redfoht, irr swehtas affaras nobirruschas. Urri preeks wiffceem laudim bijis par to mahzitaju apgehrbu, kas kâ wezzu laifu eeraddums atkal no muhsu zee-niga fchehliga Keifera irr pahrwests tappis. Wezzu laifu tizzibas gohds no mums irr firdt atfhts, un teefcham ir muhsu dwehfeles usturrehts pee tahs gaischas ewangeliffas mahzibas.

S. N.

* * *

Wiffas Luttera draudses irr 13tâ Zuhni m. d. ar swehtu gawilefchanu to deenu fwimneufchas, kad preefch 300 gaddeem us Wahzsemnes walfts fanahfchana Augsburges pilsfatâ muhsu tizzibas isteiffchana tappe islassita, wiffceem augfteem fungeem dsirdohht. Schi deenâ tâ firkohht irr tahs Luttera basnizas krusa deena, un eefsch 300 gaddeem tas behrns irr audfis, un garrâ fupprinajees, un Deewa fchehlastiba ar to bijufi. **Mahrtinfch Lutters** tas krusa

tehwâ teizams, kas tai wezzai tumfibaï pirmais atfazzija, un mehâ tohs leelus fungus arri pa wahrdam fauzain, kurrî tee kuhmi bijufchi, kas to iszeltu gaischumu eekohpe. Bet kâ tad tds laifds fchê pee mums ar tizzibu irr bijis? Kas fchê to gaischumu atneffis, kahdi pee mums tee kohpeji tahs isfkaidrotas ewangeliffas mahzibas teizami?

Lai juns patihk, lassitaji, fchê kahdu mafu sinnu par to dabbuht.

Cefsch Kurfemmes, Widsemnes un Tggaunu semnes toreff ar Meftru fungu waldfchana us beigahm gahje, kad tahs ewangeliffas tizzibas gaischums zehlahs. Ur Kreewcem bij derrets meers us 50 gaddeem; pa tam laifam tee Meftru fungi un brummeneeki apukke fewi us prettiturrefchanu kohptees, un pehz nefpehje wairs pretti turretees, kad Kreewu Zars jeb leelkungs usfahjahs. Turklaht Nihgê muhschigais dumpis bij Meftru fungeem ar Wirsbiffapu un ar pilsfatneekcem. Tee pilsfatneeki nehme plaukt, un tappe fipri, un nepadewahs wairs tik labbi Wirsbiffapam. Tadehl it ihfi pehz tam, kad Mahrtinfch Lutters Wahzsemnê bija tahs naturretas mahzibas no Deewa swehteem wahrdeem gaismâ neffis, prohti jau 1522trâ gaddâ eefsch Nihges jaw warreja ta tizzibas isfkaidrofchana fahkrees. Andreis Anöpfen, weens mahzitais kas to gadu papreefch no Wahzsemnes atnahzis, fcho darbu usnehme, un lihds 1539 tam gaddam pawaddija, tad winsch nomirre. Silwesters Tegelmefter, winna paligs bija, tikpatt arri Jannis Bugenhagen, Jufums Müller, un Jannis Brismann, kas pirrus basnizas likkumus farakftija.

No Nihges ta ewangeliffa mahziba drihs us teem zitteem pilsfateem un us semnehm isgahje. Pehz daschadeem trihdineem, tee fungi Landagâ eefsch Walmaras pilsfata fabraufufchi, wiffi fchai mahzibaï peefritte, tâ kâ Dikkapi un Mufki ne ko newarreja prett to darriht. Mahrtinfch Lutters pats nahje teem jihnidameem paligâ, un fubtija teem friftigeem eedsihwotajeem Widsemnê tahdu mihfu eepreezfchanaâs grahmatu, kurrâ winsch tohs pamahzija, lai pastahwigi tee paliktu pee tahs ewangeliffas mahzibas, un to drohfschi apleezmatu.

Munns Kursemmé arri bija weens Biskaps, kas Piltinē un Misputtē mahjoja. Tas pehdigais Biskaps bij Jannis Mōnninghusen wahrda, un 1530tā gaddā fahzīs waldih. Bet redsedams, ka wiffi fungi jaw bij to ewangelisku mahzibu peenehmufchi, wīnsch fawas semmes 1559tā gaddā par 30,000 dahldereem isdewe, nogahje prohjam us Wahzsemmi, un tur apprezzejahs, pats pee Luttera draudses greesdamees. Pawissam munns Kursemmé Biskapi bijufchi zif sinnam 15, un tee waldijufchi kohpā 340 gaddus.

Mu gan warretu dohnaht, tē jau buhs bijis lābs iskohpsts wihna dahrs, un stipri ustāfita draudsiiba. Bet fur to nems! Gan tas wahrds Kristus wairak kā pufstrefschā sints gaddus sinnaims bijis Kursemmé, bet pagallam mas to angli! No Deewa neko ne sinnaia laudis, un bija tikpat tumfchi pagani fawā firđi, kā wīnnu tehwi torefi, kad pirini Wahzsemneeki atnahze. Pa mahjahm wiffur elkus kohpe, un dwehseles mitte paganiskās dohmās. Latweefchi gan bija kriffiti, tee speesti tappufchi kā kurren brihdi mischu klaukitees, weenreis par gaddu to fwehtu maīsi nemt, fwehtajus gohdah, pa gaweneem no galas atturretees, un tohs preesterus un muhkus asturreht un apdahwinaht — bet no Deewa wīnni neko nesinnaja, kas irr Deews un Jesus Kristus. Tas bija tas, ka neweens wīnnus nemahzija. Ta mischa tappe pa latiniski nolāfita, tee mahzitaji Latweefchu wallodu nesapratte, tur nebija nē pahoranu pantinsch, nei arri kahda dseefma arrajeem fawā wallodā. Kad wīnnus pehzaki gribbeja pahrklaufiht, tee aīsbildinajahs un fazzija: kā mehš kō sinnaim no kahdahm leetahm? Muhš neweens newa mahzijiš. Ir tas atraddahs, ka tee Wahzu waldineeki luhgtū luhdse, lai jelle tee pahrraudsitaji neko par tizzibu nemekletu, jo wiffi semmes laudis tad aīsbeghtu prohjam. Kur arri buhtu gaddijufees mahzibas weeta? Pa wiffu Kursemmi no Kattolu laifeem gandrihs ne kahdas basnizas nebija atlikufschas, tikfai pee pillehm stahweja masas, fanihkufschas kohku basnizas. Ak kas tahs par behdu deenahm! Kas par grubtibu leelkungan un zeenigeem kungeem, lihds fcho truhkumu aīsgahdaja. Kas par mohkahm basnizkungeem un ffohlmeistereem, lihds jelle zif kō laudis eemahzija, un no

tahs elku kalposchanas noturreja. Grubti teem nahze to gaischu ewangelisku mahzibu eekohpt pee laudin. Luttera mahzitajeem wifs papreekschu wajjadseja wallodu eemahzitees, un fwehtus wahrduš un pahtarus un dseefmas tulkohht. Tohs tad pa wahrdam tif ilgi preekschā fazzija laudin, lihds tee fahze tohs galwā turreht. Bet tas wehl nahze ilgōs gaddōs, lihds kamehr fwehtas grahmatas tappe driffetas, un kamehr to lassischann tā eemahzija, ka laudis warreja fahkt fwehtas dseefmas dseedah.

Tahdu behdu buhschannu tee pirini Luttera mahzitaji atradde pee Latweefcheem. Bet redsefin, kā pee munns wifszaur irr gahjis ar tizzibu.

Muhfu Kursemmes Kungi drihs teem Mihdsineekeem pakkal steidsahs. 1532trā gaddā dauds Kursemmes kungi ar Mihges rahtskungeem fabeedrojahs us tizzibas derribu, un fohlijahs zitti zitteem tiffufchi palihdseht, kad kahds eegribbetohs to fkaidru tizzibu apspeest. Tee fohlijahs ar wiffu spehku to fkaidru Deewa wahrdu mahzibu uskohpt un tahduš mahzitajus fauft, kas pehz Deewa wahrdeem to ewangelisku mahzibu tā mahzita, kā ta bij Mugsburges pilksatā Wahzsemmes walsis fanahschana israhdita. Echis 1532trais gads ihli tas gads bija, kurrā Luttera mahziba fahze wifszaur pa Kursemmi drohschi augt. Bet wehl bija deewsgan mohkas! Jo wehl Mestru kungi waldija, un neschehliga kerra rikfki mohzija Widsemni, un Kursemmé tāpatt wifs zaur to isjauzahs. Paligu newarreja nekur dabuht pret teem Kreeweem — tas pehdigais Mestru kungs, Gattards Kettler wahrda, newarreja nekur glahtees, un padewahs 1561mā gaddā appaksch Pohlu Kehnina lihds ar wiffieem faweem brunneneekeem. Wīnsch adewe teem Pohleem Widsemmes waldischannu, un pats palikke par Kursemmes leelkungan, tomehr appaksch Pohlu Kehnina wirfshkas. Tē nu wīnsch to ewangelisku mahzibu neaīsmirfe, neds arridsan tee zeenigi kungi to par masu leetu turreja. Pohlu Kehninaam wajjadseja to stipri apfohlitees, ka wiffu Kursemmi un Widsemni neaīstiftu pamettifchoht pee tahs fkaidras ewangeliskās mahzibas, kahda ta Mugsburgē 1530tā gaddā tappufi is-teifka.

Nu zehlahs drohschi tas tizzibas gaischunns. Muhsu pirmais leelkungs Gattards Kettler bija weens lohti Deewabihjigs kungs, kas swehtu Bibbeli par sawu wissleelaku mantu zeenija. Winsch ifdeenas Deewu luhdse, ar wisseem saweem runnas kungeem arweenu no garrigahm leetahm runnaja, un gandrihs ifmehneschds to swehtu wakkarimu mekleja, swehti us to sirdi fataisidamees. Ir Mahrtima Luttera wahrdu winsch augsti isturreja, un to nebuht nezeete, ja kahds ko laumu prett teem tizzibas isskaidrotajeem nehmahs runnaht.

Tas Deewabihjigs leelkungs un semmes waldineeks par to wissai ruhpejahs, ka basnizas un skoblas taptu uszeltas, un labpraht gribbeja sawu semmi par weenu mihlu Deewa semmiti iskohpt. Winna labbais paligs schi swehta darbofchanā bij tas kanzeris un basnizu pahrraudsita is Salamans Henning, Wahnesmuischas dsuntskungs, kas lihds ar teem Superdenteem Bülau un pehzaki Einhorn, pa mallu mallahm basnizas pahrraudija, un draudsēs pafschihre. Gohds muhsu leelkunga Gattarta Kettler wahrdam! Tai 28tā Bewrara mehnescha deenā eefsch 1567ta gadda winsch weenu pawehleschanu islaide, kurrā winsch par to wezzu behdigu tunfibu schelodamees, pawehleja basnizas no jauna zelt, un pee katras mahzitaja muischu peedoht. Ir to basnizas mattu winsch eezehle, ka tee Deewa kalpi warretu pahrtift, un 1572trā gaddā winsch pilnigus basnizas likkumus dewe.

Nu warreja draudsēs wahktees, nu Latweeschdi dabbuja mahzibu un dwehfeles eepreezinafchanu. Dauds zeenigi fungi arri zehle basnizas sawā muischā. Mahzitaji tappe no wissahm puffedim mekleti, un labpraht us Kursemmi atmahze. Nu suddin isfudde ta paganiiska tunfiba, un skaidra gaisma ause un palikke arweenu jo stipra. Deews bija Kursemmi ihstēnā laikā tahdu leelkungu dewis, kas Deewu bihjajahs, un tas tizzibas labbums kas mums taggad irr, no winna irr ar stipru rohfu eefkohpts un pafargats. Mehs wehl

taggad tohs mihlus auglus baudam no muhsu pirma leelkunga gabdaschanas, un kas taggad pee muhsu basnizahm peederr, tas pa dischu puffi irr nowehlehts no winna laipnigas rohfas.

F. R.

Teesas flubdinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Gohdibas, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp no Zohdes pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs arstahntas mantas ta eefsch Zohdes masas muischas Nadesda, nomirruscha mescha-usrauga Mikkel Grunwald irraid, scheid usfaukti, tanni eefsch Kursemmes likkumeem S. 124 preekschrafftā laikā, pee schihs teefas meldetees, un sawas prassifchanas usdoht, un tad gaidiht ko teefa spreedihš. Zohde 24tā Juhni 1830. 3

Leijeneek, peefschdetais.

Sternfels, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Gohdibas, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp wissi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee teem peezeem fainneekem Nure, Edsche, Sweede, Siggat un Krehke buhtu, kurri inwentariuma truhkuma un zittu parradu dehl no sawahm mahjahm islikti, aizimati, lihds 12tu deenu Juhli mehnescha pee schihs teefas pceiteiktees.

Pohpes pagasta teefa tanni 24tā Meija 1830. 2

+++ Zeple Anfs, pagasta wezzafais.

U. Schnee, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Behrsmuischas pagasta teefas tohp scheid finnamis darrihts, ka tanni 8tā Juhli s. g. pee schihs pagasta teefas, gultudrahnas, ka spilweni no 2 pohdi smaggi, i warra grahpis, i sedli un wehl zittas geldigas bruhkes leetas, dehl weena parrada, kas no ta schihda Seelig Abraham Simsohn, tam Mas Meschamuischas (Klein Buschhoff) fainneekam Midstinu Kasparam peenahfahs, us uhtropi isdohtas klus.

Krohna Behrsmuischas pagasta teefa tanni 12tā Juhni 1830. 1

(L. S. W.) H. Behring, pagasta wezzafais.

(Nr. 402.) F. H. Müller, pagasta teefas ffrihweris.

3 f t z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Regierungs-Assessor Dieberichs, für den Censor.

No. 330.